

บทที่ 5

การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยแลได้โหมศิลป์กรรม ทำให้ทราบองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมการแสดง เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิต จึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาดังนี้

ประวัติความเป็นมา

โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดการร่วมกันบริหารจัดการการเรียนการสอนสาขาศิลปกรรมศาสตร์ โดยมีโปรแกรมศิลปะ ดนตรี และ โปรแกรมนาฏศิลป์และการแสดงรวมเข้าอยู่ในคณะเดียวกัน คณาจารย์ทั้งหลายจึงเกิดแนวคิดต้องการจัดการแสดงเพื่อเผยแพร่ผลงานของศาสตร์ 3 สาขา โดยกิจกรรมส่วนใหญ่นับตั้งแต่ครั้งที่ 1 – 8 ดำเนินการโดยนักศึกษาและคณาจารย์ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ผลของการแสดงทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ต่อผู้ชม โดยเฉพาะนักศึกษาในทุกสาขาวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิต จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์กับการแสดง

การเรียนการสอนในรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิตมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ การรับรู้ ปรัชญาการณ และ การบูรณาการความรู้กับศาสตร์ 3 สาขา คือ สาขาศิลปกรรม สาขาดนตรี และสาขานาฏศิลป์และการแสดง ดังนั้นการได้ทราบความเป็นมาของศาสตร์สาขาศิลปกรรมของคณะศิลปกรรมศาสตร์ย่อมทำให้ผู้เรียนรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิตเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์สาขานี้กับการแสดงแลได้โหมศิลป์กรรม โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 จัดพิมพ์เอกสารคู่มือแนะนำการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาสุนทรียภาพของชีวิตกับการแสดงแลได้

1.2 ส่งเสริมให้นักศึกษาที่ลงเรียนรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิตมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกประชาสัมพันธ์การแสดง

1.3 ส่งเสริมให้นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาผู้ชมการแสดง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามีวิวัฒนาการมายาวนาน นับจากการก่อตั้งจนถึงปีพ.ศ.2551 มีอายุย่างเข้าปีที่ 90 มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การแสดงแลได้ฯ จึงเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 เนื้อหาของการแสดงนอกจากเกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางความงาม ยังสามารถสะท้อนแนวคิดนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 เชิญคณะกรรมการ ผู้บริหารท้องถิ่น เข้าร่วมชมการแสดงและให้ความคิดเห็น

2.3 ประชาสัมพันธ์ให้ธุรกิจ สถานประกอบการในชุมชนให้การสนับสนุนงบประมาณ

2.4 การแสดงแลได้ฯ โดยเฉพาะในครั้งที่ 1 มีการเชิญบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมทางการแสดง จึงควรพิจารณานำไปใช้ในครั้งต่อไป

ชื่อการแสดง วันเวลา และสถานที่

ชื่อการแสดง วันเวลา และสถานที่ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงเพื่อให้เห็นความสำคัญดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ชื่อการแสดง

ตามที่กล่าวไว้ในผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 4 ชื่อการแสดงในครั้งที่ 1 – 2 “การแสดงแลได้ฯ โหมศิลป์กรรม” เป็นการตั้งชื่อเรียกกันในภาพรวม ต่อมาในครั้งที่ 3 – 8 มีการตั้งชื่อให้มีความหมายจำเพาะมากขึ้น โดยเฉพาะการตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิตในบทต่าง ๆ

2. วันเวลา

การแสดง 8 ครั้งที่ผ่านมาที่กำหนดจัดในช่วงเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และสิงหาคม โดยเฉพาะครั้งที่ 3 ถึงครั้งที่ 8 ได้จัดการแสดงพร้อมกับงานราชภัฏวิชาการ เมื่อพิจารณาถึงการเรียนรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิต จะเป็นรายวิชาที่เปิดสอนให้กับนักศึกษาจำนวนมากได้ลงเรียนในภาคเรียนที่ 1 คือ ช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมต่อการแสดง จึงควรอยู่ในช่วงเวลาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เป็นกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน

3. สถานที่

การแสดงแลได้ฯ ที่ผ่านมามีแต่ละครั้งจะใช้เวทีหอประชุมในบางครั้งก็ใช้เกาะลอยกลางน้ำหรือเวทีกลางแจ้งสนามกีฬา ซึ่งคณะผู้จัดการแสดงได้ปรับแต่งให้เหมาะสมตามจุดประสงค์ของ

การแสดงอย่างไรก็ตามสถานที่จัดการแสดงที่ผ่านมา ยังมีใช้สถานที่ที่ออกแบบไว้ตามแบบโรงละคร จึงไม่สามารถติดตั้งอุปกรณ์และสร้างองค์ประกอบด้านแสง สี เสียง และฉากให้มีความสมบูรณ์ เพื่อสร้างปรากฏการณ์ทางสุนทรียภาพได้อย่างเต็มที่ ในปี 2550 คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้รับงบประมาณแผ่นดินเพื่อการก่อสร้างอาคารใหม่ ซึ่งมีโรงละครอันจะทำให้สามารถพัฒนารูปแบบเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 สถานที่ควรเป็นเวทีเพื่อการแสดง มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สามารถควบคุมแสง สี เสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การแสดงสามารถปรับปรุงใช้สถานที่หลากหลาย หากเห็นว่าเหมาะสมกับเรื่องราวหรือจัดการแสดงในเวทีของสถาบันการศึกษาแห่งอื่น เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศักยภาพของคณะศิลปกรรมศาสตร์

แนวคิดการแสดง

การแสดงแต่ละครั้งมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดการแสดงที่ผ่านมาสอดคล้องกับแนวคิด จุดประสงค์ และเนื้อหาของรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิต ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากความเป็นมาตั้งแต่ครั้งแรกถึงครั้งที่ 5 ผู้มีบทบาทหลักคือ อาจารย์ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ เมื่อถึงครั้งที่ 6 คณะอาจารย์ได้ให้นักศึกษาเป็นผู้มีบทบาทคิดรูปแบบการแสดงแล้วจึงนำเสนอคณะผู้บริหารให้คำแนะนำ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้ชม ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนารูปแบบการแสดงมีดังนี้

1. ทศนศิลป์

การแสดงแลได้ๆ มีทศนศิลป์เป็นองค์ประกอบ ส่วนที่เห็นได้ชัดเจนคือ ภาพฉากประกอบ รวมถึงแสงเงา ในการแสดงมีรูปแบบทศนศิลป์หลายประเภทเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม และสื่อผสม ในการแสดงที่มีจุดเน้นเป็นของนักศึกษาเอกศิลปกรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 เสนอแนวคิดรูปแบบการแสดงได้เด่นชัด เช่น ศิลปะบาติกนำเสนอในครั้งที่ 1 ในชุดการแสดงระบำบาติก จึงควรพิจารณานำแนวคิดนี้ให้ปรากฏในการแสดงที่เน้นความงามของทศนศิลป์ประเภทอื่นได้เช่นกัน

1.2 แนวคิดรูปแบบการแสดงแต่ละครั้งมีเนื้อหาสร้างประสบการณ์สอดคล้องกับรายวิชาสุนทรียภาพของชีวิต แต่มีข้อพิจารณาให้สามารถเชื่อมโยงสู่เนื้อหาวิชาได้เด่นชัดมากขึ้น

2. ดนตรี

การแสดงแลได้ฯ มีดนตรีเป็นองค์ประกอบด้านเสียงเพื่อสื่อความหมายของจินตนาการ อารมณ์ ความงาม เช่นเดียวกับทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์ ในการแสดงนอกจากเสนอบทเพลงทั้ง ดนตรีไทยและสากลแล้ว การแสดงแลได้ฯ ยังสามารถเน้นนักดนตรีในฐานะนักแสดงได้เช่นกัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 การแสดงในครั้งที่ 2 ซึ่งมีจุดเน้นด้านดนตรีด้วยการบรรเลงปี่พาทย์ไม้แข็งเพลงสิบสองภาษา ผสมผสานกับการแสดงของวงปี่กบแบนด์ได้อย่างไพเราะ จึงเสนอแนะให้ใช้เป็นจุดเด่นของการแสดงต่อไป

2.2 การแสดงในครั้งที่ 5 ซึ่งมีจุดเน้นด้านดนตรี โดยเฉพาะบทเพลงหนึ่งตระกูลที่นำมาบรรเลงมีความโดดเด่น แต่นำมาใช้ประกอบการแสดงเพียงชุดเดียว จึงควรพิจารณานำมาใช้กับการแสดงเพิ่มมากขึ้น

2.3 การแสดงครั้งที่ 8 เสนอบทเพลงพระราชนิพนธ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครองราชย์ 60 ปี เป็นการนำเหตุการณ์สำคัญมาเป็นเนื้อหาของ การแสดง จึงเป็นข้อพิจารณานำเหตุการณ์สำคัญอื่น ๆ มาประกอบการแสดงในครั้งต่อไป

3. นาฏศิลป์และการแสดง

การแสดงแลได้ฯ มีนาฏศิลป์และการแสดงโดยนักแสดงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการสื่อความหมาย สร้างจินตนาการ อารมณ์ ความงาม ตามจุดประสงค์ของเนื้อหา โดยอาศัยศาสตร์ด้านทัศนศิลป์และดนตรีเป็นองค์ประกอบ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 การแสดงแลได้ฯ ในครั้งที่ 3 เป็นการแสดงจุดเน้นทางนาฏศิลป์และการแสดงที่หลากหลาย มีการเชิญนักแสดงกิตติมศักดิ์เข้าร่วม จึงเสนอแนะเพื่อการจัดในครั้งต่อไป

3.2 การแสดงมีแนวคิดใช้สถานที่กลางแจ้ง เกาะลอยมีน้ำรายล้อมเกิดภาพสะท้อนบนพื้นผิวน้ำ สร้างจินตนาการ อารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหา

กิจกรรมการแสดงและพิธีเปิด

รายการแสดงและกิจกรรมของงานแลได้ฯ โหมศิลป์กรรมที่ผ่านมาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์ทั้ง 3 สาขา การแสดงจึงสะท้อนเนื้อหาของศิลปกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ และการแสดง เป็นจุดเน้นเฉพาะ หากได้มีการร่วมมือกันระหว่างนักศึกษาศิลปกรรมศาสตร์กับ นักศึกษาวิชาเอกอื่น ๆ เพื่อเสนอรูปแบบการแสดงที่สะท้อนสุนทรียภาพของศาสตร์วิชาการ และ วิชาชีพของคณะวิชาอื่น ย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะที่เปิดกว้าง มองเห็นความสำคัญของ

สุนทรียภาพที่สามารถนำมาหล่อหลอมเข้ากับชีวิตบนฐานศาสตร์ต่าง ๆ เกิดบูรณาการที่กว้างไกลอย่างไม่จำกัด ดังจะได้กล่าวต่อไป

1. กิจกรรมการแสดง

จุดเด่นของกิจกรรมการแสดงแลได้ฯ คือ มีความหลากหลาย เนื่องจากผสมผสานการแสดงจาก 3 สาขาวิชา ซึ่งทำให้ผู้ชมเกิดความเพลิดเพลิน และได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ แต่เมื่อพิจารณาในหลักการเอกภาพ ย่อมเป็นเรื่องยากสำหรับผู้อำนวยการแสดงแต่ละชุดให้มีพลังทางศิลปะเพียงพอที่จะโน้มน้าวสร้างความประทับใจในระดับสูง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 กำหนดเค้าโครง เนื้อหาให้มีเอกภาพ รวมทั้งฝึกซ้อมการแสดงและรักษามาตรฐาน
- 1.2 ใช้เอกสาร สูจิบัตร ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแสดง
- 1.3 คัดเลือก หรือรับสมัครนักศึกษาผู้มีความสามารถและความเหมาะสมเป็นพิธีกร

ผู้ประกาศแนะนำรายการ

2. พิธีเปิด

การแสดงแลได้ฯ ตั้งแต่ครั้งแรกและครั้งต่อมา ได้รับเกียรติจากผู้บริหารระดับสูงมาเป็นประธานเปิดงานอาทิ เช่น เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ครั้งต่อมาได้รับเกียรติจากนายกสภาประจำสถาบันราชภัฏ และผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

นักแสดง ฉาก แสงเสียง

การแสดงแลได้ฯ ที่ผ่านมามีนักแสดงของสาขาวิชานาฏศิลป์และการแสดงเป็นหลัก แต่เมื่อการแสดงมีจุดเน้นเฉพาะสาขาอื่น เช่น สาขาศิลปกรรม หรือสาขาคณิตศาสตร์ ก็จะจัดให้มีนักแสดงของสาขาวิชานั้นมีบทบาทมากขึ้น ทั้งนี้คณาจารย์ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการแสดง รวมทั้งฉากและแสงเสียง เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปปฏิบัติ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

1. นักแสดง

การแสดงเพื่อให้ประสบความสำเร็จ จำต้องอาศัยทักษะ ความสามารถของนักแสดงโดยผ่านการฝึกฝน และฝึกซ้อมให้เกิดความชำนาญ จนกระทั่งมีความพร้อมต่อการแสดงในวันเวลาสถานที่ที่กำหนด เพื่อให้รูปแบบการแสดงมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 การแสดงที่ต้องใช้การเคลื่อนไหว ท่วงท่าตามแบบฉบับนาฏยกรรม สมควรยึดถือหลักการที่เป็นอยู่คือ นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการแสดงเป็นหลัก การแสดงดังกล่าวได้แก่นาฏศิลป์ไทย ละครเวที บัลเลต์ การแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ ทั้งนี้ให้มีการฝึกซ้อมภายใต้การกำกับดูแลอย่างเต็มที่

1.2 การแสดงละครร่วมสมัย ละครเวที ที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิตร่วมสมัย สามารถใช้นักแสดงจากสาขาวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาดนตรี และสาขาวิชาอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ต้องมีการฝึกซ้อมอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ความชำนาญเข้าถึงบทบาทและเนื้อหาเป็นอย่างดี

2. ฉาก

ในการแสดงแลได้ฯ ที่ผ่านมามีการใช้ฉากเวทีกลางแจ้ง และฉากเวทีหอบประหม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและความเหมาะสม การออกแบบและการจัดองค์ประกอบเป็นหน้าที่ของอาจารย์และนักศึกษาวิชาเอกศิลปกรรม การแสดงแลได้ฯ เพื่อประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนวิชาสุนทรียภาพของชีวิต มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 นักศึกษาวิชาเอกศิลปกรรมร่วมกันจัดทำฉากการแสดง

2.2 ศึกษารูปแบบการจัดฉากด้วยการนำแบบอย่าง (style) ของศิลปะในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งแบบอย่างร่วมสมัยมาเป็นองค์ประกอบการแสดง

2.3 ศึกษาและทดลองนำคุณค่าของพื้นผิววัสดุหลายประเภท เช่น ผ้า พลาสติก ไม้ กระดาษ กระดาษ โลหะ เป็นต้น มาใช้โดยเลือกเน้นบางวัสดุหรือผสมผสานเพื่อให้สอดคล้องกับการแสดง

3. แสง เสียง

การแสดงในรูปแบบแสงเสียง 4 ครั้ง ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 อันได้แก่

3.1 ครั้งที่ 3 “สืบสานวิถีประชา ราชภัฏสงขลา 80 ปี”

3.2 ครั้งที่ 4 “สานฝัน เส้นสี แลได้ฯ ครั้งที่ 4”

3.3 ครั้งที่ 6 “สืบสานวิถีประชา ราชภัฏสงขลา 80 ปี”

3.4 ครั้งที่ 7 “ศิลปกรรมสร้างโลก”

ทั้ง 4 ครั้งดังกล่าวประสบความสำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะครั้งที่ 3 มีการเชิญวิทยากร คือ คุณบำรุง ไสยกานนท์ ซึ่งมีความสามารถในระดับประเทศมาเป็นผู้บรรยายประกอบการแสดง ดังนั้นการแสดงในครั้งต่อไป ควรเชิญวิทยากรผู้มีความสามารถมาเป็นผู้แนะนำฝึกสอนนักแสดงของคณะศิลปกรรมศาสตร์ รวมทั้งสร้างประสบการณ์ทางการเรียนในวิชาสุนทรียภาพของชีวิตด้วยเช่นกัน